

MOOI
**NOORD-
HOLLAND**

ADVISEURS
OMGEVINGSKwaliteit

**COMMISSIE RUIMTELIJKE
KWALITEIT DEN HELDER**

JAARVERSLAG 2016

'We willen mensen bewust maken van de kwaliteit van hun omgeving en om bij elke ingreep te bedenken hoe het kan bijdragen aan nieuwe kwaliteit, om Noord-Holland nog mooier te maken.'

JEF Mühren, directeur MOOI Noord-Holland adviseurs omgevingskwaliteit

Voorwoord

De Kaap van Holland

Den Helder, als kaap van Holland, is een stad in beweging. De ligging van Den Helder met aan drie kanten de zee is op zijn minst bijzonder. De Noordzee met zijn duinen en stranden, het snelstromend Marsdiep en de unieke natuur van de Waddenzee bepalen samen de landschappelijke setting.

In deze setting, maar achter de hoge dijk lang niet altijd goed waarneembaar, heeft de Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit (CRK) ook het afgelopen jaar weer een grote diversiteit aan plannen mogen beoordelen. Het betroffen plannen in het kader van de vernieuwing van het Stadshart, plannen ten behoeve van de uitbreiding van Julianadorp, grote en kleine plannen voor het upgraden van Nieuw Den Helder, plannen voor het activeren en revitaliseren van bedrijventerreinen, plannen voor de inrichting van straten en pleinen, plannen voor de civiele en militaire haven en plannen voor het opknappen van monumentale gebouwen en werken. Stuk voor stuk hoopgevende plannen die ontegenzeggelijk leiden tot een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in Den Helder.

Een ruimtelijke kwaliteit die nog beter tot zijn recht komt wanneer Den Helder er in slaagt om de omringende zee voelbaar en tastbaar te maken. Plannen voor een Multifunctionele Dijk, een Expeditie van Mooi Noord Holland naar de cultuurhistorische kant van de dijkontwikkeling en de Helderse Dijk als voorbeeld voor omarming van de zeewering zijn hierin veelbelovend.

Ook het samenwerkingsproject rond de resten van de Atlantikwall in het Waddengebied levert een waardevolle bijdrage aan de cultuurhistorische betekenis van de bijzondere ligging omringd door zee. Bunkers in Den Helder, Den Oever, Kornwerderzand, Noarderleech, Punt van de Reide en op Texel worden hierbij toegankelijk gemaakt voor

publiek. Het voormalige administratiegebouw van de Duitse Kriegsmarine in Huisduinen wordt Expeditie Centrum van de Atlantikwall in het Waddengebied. Hier vinden bezoekers het verhaal van de Atlantikwall en kunnen zij op stap gaan naar de resten van deze verdedigingslinie in Den Helder en de andere locaties in het Waddengebied.

Plannen waaraan de CRK graag zijn bijdrage levert als het gaat om de Kaap van Holland in al zijn glorie te ervaren en zijn maritieme ligging te beleven.

Ben Ewals,
voorzitter Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit
Den Helder

Inhoud

1.	Het jaar 2016	6
2.	Commissie	10
	BIJZONDER PLAN – Wienerhof	18
3.	Adviezen	20
	GROOT PLAN – OS&O terrein, diverse onderdelen	26
4.	Beleid	29
5.	Diverse kleine plannen	30
	OVERMOOI in Den Helder	32
6.	Op weg naar de Omgevingswet	34
7.	Diverse plannen	36
8.	Conclusies en aanbevelingen	41
	Colofon	42

De sublieme hoek van Holland, Den Helder

Inzending voor de Collectie MOOI in Noord-Holland door Dirk Jan uit Amsterdam

“Omdat gevaar en schoonheid hier heel dicht bij elkaar komen: Noorderhaaks, de geheimzinnige en steeds diepere geul van het Marsdiep, een stijgende zeespiegel, de steeds zwaarder uitgevoerde harde zeewering en de zachte en breekbare hals van de Kop van Noord-Holland”

Hoofdstuk 1

Het jaar 2016

1.1 Advisering

De leefomgeving is de plek waar je woont, werkt of wandelt. Als je geluk hebt, is dat een mooie plek. Een mooie buurt heeft economische waarde en is gezond, veilig en duurzaam. Mensen houden van zo'n plek en gaan er zorgvuldig mee om. In 2016 mochten we voor uw gemeente weer de advisering over, welstand, cultureel erfgoed en ruimtelijke kwaliteit uitvoeren. Het groeiende inzicht in wat 'mooi' gevonden wordt en hoe we dat zichtbaar en bespreekbaar maken, speelt daarbij een belangrijke rol.

1.2 Wat is jouw mooiste plek in Noord-Holland?

Die vraag stelden we dit jaar aan honderden Noord-Hollanders. Iedereen kon (en kan nog steeds) zijn foto's van mooiste plekken in Noord-Holland uploaden in de collectie MOOI in Noord-Holland. Van bankje, brug, voordeur, huis, kantoor, stal, tot plein, erf en landschap. Alle inzendingen worden op de website www.collectiemooi.nl geplaatst. We maken met deze collectie nieuwe vormen van participatie bij ruimtelijke processen mogelijk en de beeldbank biedt inspirerende praktijkvoorbeelden voor vormgevers en bouwers. Wij nodigen u van harte uit uw mooiste, opvallendste of interessante plek in de gemeente Den Helder te delen via www.collectiemooi.nl.

1.3 Manifest over mooi

We stelden de mooi-vraag ook aan de bezoekers van het festival OVERMOOI, waarmee MOOI Noord-Holland in september 2016 zijn eeuwfeest vierde. Met een reuzenkaart van Noord-Holland trokken we door de zes karakteristieke landschappen van de provincie. We hebben met veel, heel veel betrokken mensen gesproken over wat zij mooi vinden. Hoe zij hun omgeving zien en waarderen. We hadden het niet over regels, toetsingscriteria en vergunningen maar over bezieling, verbondenheid, waardering en vakkundigheid. We zagen hoe mensen op de

reuzenkaart ineens beseffen wat de waarde en de kwaliteit van hun leefomgeving is. Bruikbare en technisch verantwoorde gebouwen neerzetten is niet moeilijk, maar gebouwen en openbare ruimten maken die de plek en het leven verrijken, wel. Uit al die gesprekken hebben we tien agendapunten gefilterd die zijn gevat in het manifest 10 OVER MOOI. In 2017 zullen we deze agendapunten breed uitdragen en hopen u en veel Noord-Hollanders hierin te ontmoeten.

Schouwburg De Kampanje

Ambitie in een krimpende gemeente School 7

Heiligharn Upgrading galerijflat

1.4 "Zien en gezien worden"

De mensen die mooie projecten voor elkaar krijgen verdienen lof. Daarom rijken we om de twee jaar de Arie Keppler Prijs uit aan personen of organisaties die een bijzondere prestatie hebben geleverd op het gebied van architectuur, stedenbouw, landschap of ruimtelijke ordening en cultuurhistorie in de provincie Noord-Holland. Voor de editie 2016 ontvingen we 89 inzendingen, waaruit de jury 12 nominaties en uiteindelijk 4 winnaars heeft geselecteerd. Het zijn stuk voor stuk verrijkende projecten die een bezoek waard zijn. Voor de gemeente Den Helder zijn onder de categorie Utiliteitsbouw twee projecten ingezonden; Schouwburg de Kampanje en School 7. De Kampanje is winnaar geworden in deze categorie. De schouwburg is gevestigd op de voormalige Rijkswerf Willemsoord en vormt het sluitstuk van een gebiedsontwikkeling die zo'n twintig jaar in beslag heeft genomen. Het complex bestaat uit een theater, een multifunctionele zaal, kunstencentrum, kantoren en horecavoorzieningen, verspreid over verschillende gebouwen van de Rijkswerf. Het is een kunststukje van stedelijke

transformatie. In schouwburg de Kampanje draait alles om zien en gezien worden. De theaterzaal is een als een glazen doos in het gebouw geschoven.

School 7 heeft een nominatie gekregen in de zelfde categorie. "De bibliotheek is gevestigd in een voormalig schoolgebouw. De gemeente worstelt met een voor buitenstaanders negatief imago en krimp. Het getuigt van grote moed en ambitie om te investeren in een publieke voorziening in de vorm van een spectaculaire bibliotheek. De kracht van School 7 zit vooral van binnen. De bibliotheek oogt zeer ruimtelijk maar zonder effectbejag". Met deze nominatie huldigt de jury ook de krimpende stad Den Helder waar ze niet bij de pakken neer gaan zitten, maar ambitie tonen en perspectief bieden.

Onder de categorie Woningbouw is het project Heiligharn, ingezonden.

Kortom; er is zeer veel om over door te praten. Dat doen we graag met u. Ook in 2017!

Hoofdstuk 2

Commissie

2.1 Samenstelling

De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Den Helder is één van de 34 gemeentelijke adviescommissies op het gebied van ruimtelijke kwaliteit georganiseerd door MOOI Noord-Holland. In opdracht van de gemeente Den Helder is de commissie samengesteld uit

ervaren adviseurs die onafhankelijk zijn ten opzichte van het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie. De commissieleden zijn benoemd door de gemeenteraad.

In 2016 was de commissie als volgt samengesteld:

Ir. Ben Ewals

Stedenbouwkundige en mede directeur-eigenaar van BUROBEB gevestigd te Amsterdam. Naast de vaste bureauwerkzaamheden heeft hij meerdere nevenfuncties, zoals o.a. lid van de programmaraad voor het Podium van Architectuur Haarlemmermeer en Schiphol, supervisor voor Burggooi, gemeente Alphen aan den Rijn en lid van de adviesraad Ymere. Vanaf 1 januari 2012 is hij voorzitter van de CRK.

Ir. Ron Baltussen

Architect en directeur/mede-eigenaar bij Hooyschuur architecten + adviseurs gevestigd te Wormerveer. Ron is sinds 1999 aan MOOI Noord-Holland verbonden en heeft in die periode als architectlid en voorzitter deel uitgemaakt van diverse commissies in Noord Holland. Ron is tevens gemandateerd lid van de Erfgoedcommissie van MOOI Noord Holland. Vanaf 2011 is hij lid van de CRK.

Ir. Martine van Vliet

Landschapsarchitect en stedenbouwkundige en heeft vanaf 2009 haar eigen bureau: Atelier Loos van Vliet. Tevens is zij supervisor voor diverse nieuwbouwlocaties in o.a. Blaricum, Waddinxveen en Hoofddorp. Vanaf december 2010 is zij lid van de CRK

Ing. Uda Visser

Architect en sinds 2015 directeur en mede-eigenaar bij MEESVISSER in Amsterdam. Zij geeft diverse lezingen en is vanaf 2015 gastdocent aan de Academie van Bouwkunst in Amsterdam. Uda is sinds 2015 verbonden aan MOOI Noord-Holland en is sindsdien architectlid van de CRK.

De commissie wordt ondersteund door:

Mariette Bruin

Commissiecoördinator MOOI Noord-Holland

Ir. Frits op ten Berg

Stedenbouwkundige gemeente Den Helder

Richtsje de Boer en Michel Gielens

Medewerkers Wabo gemeente Den Helder

De commissie

2.2 Werkwijze

De commissie adviseert op basis van het beleid van de gemeente Den Helder (zie hoofdstuk 4 Beleid). De vernieuwde welstandsnota die eind 2015 werd vastgesteld vormt de basis voor het gemeentelijk beleid dat gericht is op het behoud en het stimuleren van ruimtelijke kwaliteit in de gemeente. Deze compacte nota blijkt in praktijk voor zowel de commissie als voor aanvragers overzichtelijk en goed werkbaar. De plannen worden digitaal en analoog gepresenteerd door de plantoelichter van de gemeente. De plantoelichter maakt daarbij gebruik van een omgevingsinformatiesysteem waardoor de commissie de inpassing van het plan in de omgeving goed kan beoordelen. Indien nodig gaan de commissieleden ter plekke kijken. Bij de grotere plannen wordt zo vroeg mogelijk overlegd met de stedenbouwkundige van de gemeente. Van elke planbehandeling maakt de architect-secretaris een kort advies. Als er meerdere behandelingen nodig zijn, is het voorgaande advies steeds het uitgangspunt. Daardoor verloopt de advisering consistent en efficiënt. Alle adviezen wordt verwerkt in een door MOOI Noord-Holland ontwikkeld planregistratiesysteem. Zowel de commissiecoördinator, secretaris-architect als de plantoelichter heeft toegang tot dit systeem en kan te allen tijde de geschiedenis van de planbehandeling raadplegen. De plantoelichter draagt zorg voor het openbaar maken en verspreiden van de adviezen richting het college, de aanvrager en eventuele andere belanghebbenden.

Digitaal gemandateerd werken

In de loop van 2016 is het op afstand digitaal werken door de gemandateerde architect van de CRK geïntroduceerd. De kleinere en herhalingsplannen worden door de gemandateerde rechtstreeks via de gemeentelijke administratie (Squit) ingevoerd. Voordeel van deze aanpak is dat de gemandateerde ook slechts één keer in de vier

weken naar Den Helder hoeft te komen. Tevens is het mogelijk plannen snel tussendoor af te handelen. Zeker bij herhalingsplannen met korte proceduretijden is dit een voordeel. Het vergt wel meer discipline bij het inplannen van bezoekers bij de gemandateerde commissie. Daarnaast is het van belang dat de dossiers in Squit compleet worden gemaakt met vooral ook actuele en goede foto's. Na enkele technische opstartperikelen loopt het nieuwe gemandateerde werken goed.

Joubertstraat gemandateerd bouwplan

Als voorbeeld voor een gemandateerd plan met veel discussie noemen we de behandeling van Joubertstraat 44 (plannummer 150007). Een particuliere eigenaar van een hoekwoning heeft aan de achterzijde een behoorlijk lijvige uitbouw gerealiseerd zonder vergunningaanvraag. Nu ligt er een voorstel voor een aanpassing voor. De commissie is zeer kritisch over de reeds gerealiseerde uitbouw. Doordat het een hoekwoning is (aan een geknikte straat) heeft deze opbouw een grote impact op de kwaliteit van de openbare ruimte. De houten gevel detoneert in ernstige mate, de voorgestelde vergroting verergert het probleem nog. Na drie of vier behandelingen (met bezoek) rolt er een acceptabel alternatief uit. Door de gevels van de bestaande en de vergrootte uitbouw met steenstrips te bekleden ontstaat er een samenhang met de bestaande karakteristieke woning. Na afloop van de discussies is het bouwplan zowel voor gemeente, commissie als eigenaar aanvaardbaar.

IJsselstraat 57, dakopbouw trendsetter in afwijking van de nota

Een tweede gemandateerd bouwplan dat enige aandacht verdient is de dakopbouw op de IJsselstraat 57. Als eerste in een groter complex identieke woningen heeft een aanvrager een aantal in het voortraject afgewezen plannen geproduceerd. In een open "schets sessie" met de gemandateerde is er uiteindelijk een plan

Werkbezoek aan de Oranjerie

tot stand gekomen waarmee tegemoet gekomen wordt aan de ruimtevraag van de indiener maar waar tevens de kwaliteit van het beeld van de openbare ruimte gewaarborgd is. De nu tot stand gekomen dakopbouw zal als trendsetter voor deze gehele buurt kunnen dienen.

Openbaar

De vergaderingen van de CRK Den Helder zijn openbaar. De commissie stelt het zeer op prijs dat initiatiefnemers de vergadering bezoeken om hun ideeën toe te lichten en gaat graag het gesprek aan over optimale inpassing in de omgeving. Planbesprekingen in een vroeg stadium leveren de meest constructieve gesprekken op. Juist dan is er ruimte om te zoeken naar mogelijkheden zonder dat de initiatiefnemer reeds uitgewerkte wensen moet bijstellen.

Niet alleen initiatiefnemers maar ook belanghebbenden en geïnteresseerden zijn van harte welkom. Bij de grotere plannen wordt zo vroeg mogelijk overlegd met de stedenbouwkundige van de gemeente. De commissie gebruikt een omgevingsinformatiesysteem waarmee de inpassing van het plan in de omgeving goed kan worden beoordeeld. Indien nodig gaan de commissieleden ter plekke kijken. Na elke planbehandeling wordt een kort advies uitgebracht. Als er meerdere behandelingen nodig zijn, is het voorgaande advies steeds het uitgangspunt. Daardoor verloopt de advisering consistent en efficiënt.

Erfgoedcommissie

De CRK functioneert tevens als Erfgoedcommissie. Ron Baltussen is als gemandateerde van de Erfgoedcommissie van MOOI Noord-Holland aangewezen in de commissie. Er is derhalve altijd een gekwalificeerd commissielid aanwezig. In geval van specialistische bouwplannen kan vanuit de erfgoedcommissie van MOOI Noord-Holland kennis worden "ingevlogen".

De vergaderingen vonden plaats op de donderdag in de even weken van het jaar, in het gemeentehuis te Den Helder. De gemandateerde commissie vergaderde één maal in de twee weken. De voltallige CRK vergaderde één maal in de vier weken aansluitend.

Voor het vergaderschema zie de gemeentepagina van Den Helder op www.mooinoord-holland.nl/gemeenten

2.3 Contacten en activiteiten in de gemeente

In februari heeft de voltallige commissie de Oranjerie bezocht. Plannen voor aanpassing aan deze voormalige "stadsgroenwerf" zijn afgelopen jaar diverse keren aan de commissie voorgelegd. Aanleiding voor het bezoek is de toelichting op de toekomstplannen van de Oranjerie. Deze voor publiek toegankelijke tuin, met o.a. een mooi aangelegde Japanse siertuin, wil meer publiek gaan trekken met uitgebreide nieuwe voorzieningen. Naast een presentatie van de eerste schetsen kreeg de commissie een rondleiding door de verrassend mooie Japanse siertuin.

In maart bracht de CRK een werkbezoek aan de nieuwe ontwikkeling Julianadorp-Oost. In 2016 kwamen er diverse plannen voor deze grote uitbreiding aan de rand van Julianadorp bij de commissie ter tafel.

Werkbezoek aan Julianadorp

2.4 Evaluatiegesprek portefeuillehouder

Op 18 mei 2017 vond het jaarlijkse evaluatiegesprek met de portefeuillehouder de heer O. Wagner plaats over het jaar 2016. Alvorens het jaarverslag te bespreken volgt eerst een kennismakingsronde. De belangrijkste uitkomsten van het gesprek zijn:

Vanuit de gemeente wordt de vraag gesteld hoe het werken met de nieuwe welstandsnota vanaf 2016 ervaren wordt door de commissie. Medio 2016 is overleg geweest met de vorige wethouder mevrouw J. van Dongen, betreft het updaten van de nota 2016. Nu moet ervaren worden of de updates aan de verwachtingen voldoen.

Ben Ewals, voorzitter CRK, over de werkwijze in zijn algemeenheid; mede door de inspanning van de stedenbouwkundige en de plantoelichter wordt een goede eenheid gevormd. Door de hechte samenwerking en goede ondersteuning is er onderling vertrouwen, waardoor de plannen die voorgelegd worden goed en transparant beoordeeld kunnen worden. De CRK blijft zuiver op de ruimtelijke kwaliteit oordelen. Van belang is om in een zo vroeg mogelijk stadium ingeschakeld te worden als het gaat om het tot stand brengen van ruimtelijke kwaliteit.

De rol van een supervisor is in een voortraject van een ontwikkeling interessant voor de CRK. De connectie tussen de supervisor en de commissie moet een nauwe samenwerking zijn. Van tijd tot tijd verslag doen in de CRK wordt als wenselijk gezien.

In 2016 zijn veel mooie plannen ingebracht, als voorbeeld wordt het Stationsplein aangehaald. Den Helder toont al vele jaren het elan om mooie dingen neer te zetten waar goede ontwerpers voor worden gezocht. Den Helder is zich bewust een kwaliteitsslag nodig te hebben

De algemene tendens is positief. Het jaarverslag laat zien hoe het commissiewerk in elkaar steekt, tegelijkertijd is voorzichtigheid geboden ten aanzien van gevoeligheden die in de gemeente kunnen ontstaan.

Jef Mühren, directeur MOOI Noord-Holland, merkt op dat in zijn algemeenheid de aandacht voor het jaarverslag door de Raad toe neemt.

De vraag voor onze organisatie is hoe voldoende draagkracht te krijgen en te behouden.

Betreft het Cultureel Erfgoed heeft Den Helder twee groeiperiodes gehad. De gemeente Den Helder hecht veel waarde aan haar cultureel erfgoed. Daarom is zij gestart met het opstellen van een beleidskader.

Essentieel is te weten wat in de samenleving, en dan vooral vanuit deskundigheid, belangrijk gevonden wordt.

Erfgoed in zijn totaliteit voor het voetlicht brengen wordt als opties genoemd.

Als eerste aanzet is een Brainstormbijeenkomst Cultureel Erfgoed georganiseerd.

Bij verdere ontwikkelingen zou de CRK ook graag betrokken willen worden.

Gemaakte opmerkingen vanuit de gemeente worden in het definitieve verslag aangepast.

DEN HELDER Wienerhof

In 2016 komen de eerste plannen voor het uitbreiden van Hotel Wienerhof op de kop van de Beatrixstraat ter tafel. In eerdere voorstellen in combinatie met de ontwikkelingen in het Stationsgebied was er sprake van een accent op de kop van de openbare ruimte aldaar.

Nu komt een plan ter tafel waarbij de bestaande gevelwand deels wordt vervangen, deels wordt uitgebreid.

In een aantal ontwerprondes komt er een plan tot stand dat recht doet aan het belang van de locatie. Door drie verschillende panden binnen het nieuwe complex een eigen maar ook een samenhangende architectonische uitstraling te geven ontstaat er een goede invulling op de kop van de Beatrixstraat.

Bestaande gevel Wienerhof

Nieuwe gevel Wienerhof

Hoofdstuk 3

Adviezen

3.1 Cijfers

In 2016 heeft de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Den Helder 298 vergunningaanvragen behandeld, waarvan 45 betrekking hadden op aanvragen van voorgaande jaren. In verband met herhalingen was het totaal aantal planbehandelingen 433. Dat zijn er 46 meer ten opzichte van 2015. Het aantal gevallen waarin vóór de vergunningaanvraag advies gevraagd aan de commissie, het vooroverleg, was in 2016 36 gevallen ten opzichte van 31 in 2015.

Bij 53% van de aanvragen kon in één keer een positief advies gegeven worden

Bij 22% van de planbehandelingen was de initiatiefnemer of ontwerper aanwezig.

Een gemandateerd plan zoals de Joubertstraat 44 is een mooi voorbeeld van een plan waarbij de commissie samen met de planindieners tot een passend en aanvaardbaar alternatief weet te komen. Zowel de vraag van de planindieners als de uitgangspunten van de welstandsnota worden recht gedaan.

3.2 Effect van de adviezen

De adviezen zijn openbaar en worden uitgebracht aan het College van B&W. In het jaar 2016 zijn vrijwel alle adviezen van de

commissie overgenomen door het College van B&W.

In de beeldende pagina's van dit jaarverslag wordt een aantal opvallende plannen uit de commissievergaderingen van het vorige jaar toegelicht: voorbeeld stellende plannen van hoge kwaliteit, plannen waarbij de commissie een duidelijke rol heeft gespeeld of plannen met een interessant proces.

Twee onder een kap Kreekpad, discussie rol Supervisor

Na de plannen van Geurst en Schulze voor "het landhuis" aan het Kreekpad, komt in het najaar ook de eerste particuliere woning ter beoordeling bij de commissie. De commissie is nogal teleurgesteld in de kwaliteit van het voorgelegde plan. Het niveau zoals dat met het landhuis is ingezet wordt hier niet gehaald. Rondom dit plan is een discussie ontstaan over de invulling van de stedenbouwkundige visie. Voor dit gebied ligt een Beelkwaliteitplan voor dat niet geaccordeerd is door de Raad en derhalve geen onderdeel vormt van de welstandsnota. In het voortraject worden de plannen aangestuurd door West-8, die namens WSDH de supervisie heeft over dit gebied. De commissie heeft het plan uiteindelijk aan de hand van de welstandsnota beoordeeld en niet aan de hand van het "informele" beeldkwaliteitplan.

Eemstraat/Kreekpad vrijstaande woning

In het najaar wordt een nieuwe woning voorgelegd, eveneens gelegen in het nieuwe gebied "Kreekpad". Ook deze woning is in het voortraject een aantal keren door en aangepast op aanwijzing van West-8. De commissie wijst het ter tafel gekomen plan echter van de hand. Op basis van massa, architectuur, gevelcompositie en kleurstelling voldoet het voorgelegde bouwplan niet aan redelijke eisen van welstand. De aanvrager wordt gevraagd een aangepast plan voor te leggen. Pas wanneer het beeldkwaliteitplan formeel is vastgelegd heeft ook de de CRK specifieke

kwaliteitscriteria in de hand om de plannen in dit gebied te beoordelen. De commissie juicht het instrument van supervisie toe als het gaat om stimuleren van de ruimtelijke kwaliteit in het voortraject. Hierbij is het van belang dat de supervisor de schetsontwerpen geregeld afstemt met de commissie en dat de kwaliteitscriteria die gelden voor een bepaald gebied duidelijk vastgelegd worden.

3.3 Advies grote ruimtelijke plannen

De commissie wordt ook ingezet als klankbord voor grote en beeldbepalende ruimtelijke ontwikkelingen, beeldkwaliteitplannen en cultuurhistorische opgaven binnen de gemeente. In 2016 zijn meerdere van dit soort ruimtelijke plannen aan de orde geweest.

- Voorplein station, inrichting openbare ruimte
In de tweede helft van het jaar heeft Edzo Bindels van buro West-8 de inrichting van de openbare ruimte voor het station toegelicht. Er is een zinvolle discussie gevoerd over de huidige en toekomstige kwaliteit van deze belangrijke openbare ruimte. Het doortrekken van de groene lijn van de Beatrixstraat is een logische en passende invulling.
- Schuine pad Willemsoord, openbare ruimte
Buro West-8 heeft een ontwerp gemaakt voor het terugbrengen van "het Schuine Pad" op Willemsoord.

Daar waar dit pad vroeger een belangrijke rol speelde in de ontsluiting van het KIM, wordt het pad nu teruggebracht als hoogwaardig ruimtelijk en landschappelijk element in de monumentale setting van Willemsoord. Er is op basis van een gedegen historische analyse door buro West-8 een mooi plan uitgewerkt. De CRK was zeer verheugd over de kwaliteit van het op punten bijgestelde plan. Voor de positionering van de tijdelijke campers op deze locatie heeft de CRK voorgesteld deze in de luwte van de

bestaande gebouwen een plek te geven. De campers hebben immers een negatieve impact op het historische beeld van Willemsoord.

Visie entree Den Helder

Na de zomer krijgt de CRK vooruitlopend op het vaststellen van "de visie entree Den Helder" een presentatie van de afdeling R.O. Aan de hand van deze presentatie worden de uitgangspunten van deze gemeentelijke visie aan de commissie voorgelegd. Met name de entree van de stad vanaf de N-9, langs Kooyhaven etc. wordt in deze visie uitgelicht. Openheid, versterking van groenvoorzieningen, het respecteren van sterke zichtlijnen alsmede de aanleg van nieuwe infrastructuur, met name voor het langzaam verkeer, zijn elementen die ter tafel komen.

De CRK waardeert het zeer dat de gemeente Den Helder de commissie vroegtijdig meeneemt in lange termijn visies.

Anton Pieckplein

Op initiatief van de uitbater van de Pizzeria aan de Koningstraat wordt de bestaande achterzijde van de horecagelegenheid getransformeerd naar een voorgevel. Hierdoor krijgt de bestaande openbare ruimte aan de achterzijde veel meer kwaliteit, van restruimte wordt het een potentieel belangrijk plein in de binnenstad van Den Helder. Er komt een hoogwaardige aansprekende gevel aan het nieuwe plein. Tevens nemen de andere eigenaren rondom het plein de handschoenen op. Zo ontwikkeld WSDH aan de overzijde een nieuwe woningbouw invulling. Ook deze nieuwe invulling gaat zich meer richten op het plein. Voor de binnenstad van Den Helder ligt hier een mooie gelegenheid om extra binnenstedelijke kwaliteit te realiseren. Ook de bestaande voorgevels aan de Koningsstraat worden opgewaardeerd.

Mede door de inbreng van bureau West-8 als supervisor voor het Stadshart worden de

plannen naar een hoog niveau getild. Het plein ontwerp van West-8 met grote plantpotten als inrichtingselementen draagt bij aan een bijzondere kwaliteit.

3.4 Kwaliteitsgesprekken, procesbegeleiding, beleidsontwikkeling

Naast welstandsadviesing ondersteunde MOOI Noord-Holland Den Helder ook op andere manieren in het behouden en ontwikkelen van goede omgevingskwaliteit.

Herziening redengevende omschrijvingen gemeentelijke monumenten

In de loop van 2016 zijn de reeds in 2012 door Anita van Breugel geschreven redengevende omschrijvingen voor de nieuw aan te wijzen Gemeentelijke Monumenten opnieuw bekeken.

De commissie heeft mee geadviseerd over de definitieve inhoud van de omschrijvingen. De nu voorliggende bijgewerkte lijst is voorzien van nieuwe recente foto's. Daarmee staat niets meer de aanwijzingsprocedure in de weg. De CRK spreekt de hoop uit dat nu ook de discussie over de potentiële Wederopbouw Monumenten weer kan worden opgepakt. Deze discussie heeft namelijk te lang stil gelegen. De CRK ziet de eerdere rapportage hiervoor, eveneens van de hand van Anita van Breugel, graag geactualiseerd.

Aantal planbehandelingen

SOORT AANVRAAG	AANTAL AANVRAGEN	AANTAL BEHANDELINGEN
Omgevingsvergunning	205	309
<i>waarvan een monument</i>	4	4
<i>waarvan nieuwbouw</i>	68	113
<i>waarvan verbouwing</i>	133	192
Preadvies*	33	40
Reclameaanvraag	22	40
Adviesaanvraag handhaving	17	21
Advies ruimtelijke plannen	3	3
Overige vergaderonderwerpen	18	20
Totaal	298	433

* Dit zijn de preadviezen waarvoor nog geen omgevingsvergunningaanvraag is ontvangen. Het totaal aantal preadviesaanvragen was 55.

Aantal planbehandelingen ten opzichte van voorgaande jaren

SOORT AANVRAAG	2016	2015	2014
Nieuwe aanvragen	253	303	307
Aanvragen van voorgaande jaren	45	43	23
Herhalingen	135	151	102
Totaal behandelingen	433	497	432

Vorm van behandelingen

VERDELING AANVRAGEN	2016	2015	2014
Totaal behandelingen	433	497	432
Gemandateerd behandeld	82 %	82 %	87 %
In de welstandscommissie behandeld	12 %	11 %	6 %
In de geïntegreerde commissie met monumentenleden behandeld	6 %	7 %	7 %

Hoe vaak behandeld?

ADVIEZEN AAN B&W	2016	2015	2014
Totaal nieuwe aanvragen*	232	301	307
Bij eerste behandeling akkoord	47 %	47 %	45 %
Bij eerste behandeling niet akkoord tenzij (kleine aanpassing nodig)	6 %	5 %	3 %
Bij tweede behandeling akkoord (of niet akkoord tenzij)	14 %	17 %	17 %
Bij derde of verdere behandeling akkoord (of niet akkoord tenzij)	9 %	6 %	3 %
Nog in behandeling of definitief niet akkoord of aanvraag ingetrokken	19 %	20 %	28 %
Plan wel akkoord op hoofdlijnen maar nog geen aanvraag voor vergunning	4 %	6 %	4 %

* Dit zijn alle nieuwe aanvragen exclusief beleidsadviesaanvragen en handhaving aanvragen.

Erfgoed aanvragen

ERFGOEDAANVRAGEN	2016	2015	2014
Totaal aantal	19	23	22
<i>rijksmonumenten</i>	9	12	8
<i>gemeentelijke monumenten</i>	6	5	6
<i>beeldbepalende panden</i>	1	3	7
<i>panden in beschermd gezicht</i>	3	3	1

Op www.mooinoord-holland.nl/cijferbijlagedenhelder2016 kunt u meer cijfers vinden.

HUISDUINEN

OS&O terrein

Diverse onderdelen

In de loop van 2016 zijn diverse onderdelen van het OS&O terrein besproken. In 2014 en 2015 heeft de CRK meegewerkt aan de totstandkoming van een Beeldkwaliteitplan voor dit gebied. De restauratie- en transformatieplannen voor de centrale in het plan gelegen monumentale loods zijn ingediend en goedgekeurd. Tevens is de inrichting van het centrale plein de revue gepasseerd.

Daarnaast zijn diverse woningen, zowel de clusters van de ontwikkelaars als de individuele particuliere woningen, in de CRK ter beoordeling voorgelegd. Voor wat betreft de particuliere woningen aan de oostzijde van de monumentale loods plaatst de commissie de kanttekening dat het bestemmingsplan erg veel volume toelaat. Naar nu blijkt wordt het maximum voortdurend opgezocht, hetgeen de kwaliteit van deze bouwlocatie onder druk zet. Voor de beoordeling van de verschillende plannen is het van belang dat ze voortdurend in samenhang met elkaar bekeken worden. De CRK stelt dan ook dat er een gezamenlijke 3-D vertaling van het gebied moet komen waar alle individuele planindieners gebruik van moeten maken.

Hoofdstuk 4

Beleid

4.1 Welstandsbeleid

De welstandsnota, vastgesteld in 2015 door de gemeenteraad, vormt het beoordelingskader van de commissie. De adviezen worden gebaseerd op criteria uit deze nota die zijn opgesteld per welstandsgebied en type bouwwerk. Tevens zijn er algemene criteria voor bijzondere, onverwachte plannen. De welstandsnota bevat ook criteria voor het handhaven van reeds gerealiseerde bouwwerken, de zogeheten excessen. De compacte vernieuwde nota ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit blijkt in praktijk duidelijk en goed werkbaar.

4.2 Monumentenbeleid

De adviezen over ingrepen aan monumenten worden aangevuld met specifieke criteria die zijn gebaseerd op de '10 uitgangspunten voor het omgaan met monumenten' (Federatie Ruimtelijke Kwaliteit 2009). In de welstandsnota is een overzicht van monumenten en beeldbepalende panden opgenomen.

Steunpunt Monumenten en Archeologie Noord-Holland

Op verzoek van de Provincie Noord-Holland geeft MOOI Noord-Holland in samenwerking met Stichting NMF (de rechtsopvolger van Cultuurcompagnie) sinds 1 januari 2017 invulling aan het Steunpunt Monumenten en Archeologie Noord-Holland. De missie van het Steunpunt is om gemeenten te helpen om de waarde van het Noord-Hollandse erfgoed te onderzoeken, koesteren en etaleren, maar vooral te verankeren in de ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen die de komende jaren gaan plaatsvinden. Gemeenten kunnen bij het Steunpunt terecht met alle vragen over erfgoed, cultuurhistorie, omgevingswet en archeologie. Zie ook www.steunpunterfgoednh.nl

4.3 Ruimtelijk beleid

Naast de welstandsnota zijn er ook welstandscriteria opgenomen in vastgestelde beeldkwaliteitplannen. Daarnaast heeft de gemeente Den Helder een reclamenota vastgesteld om reclame-uitingen te reguleren.

Postbrug

Hoofdstuk 5

Diverse kleine plannen

Fort Westoever, gevelproblemen, voegwerk.
Na de eerder voorgelegde en goedgekeurde restauratieplannen voor fort Westoever is gebleken dat er tijdens de uitvoering aanvullende werkzaamheden in opdracht zijn gegeven. Zo is het complete voegwerk van het Rijksmonumentale fort uitgehakt. Hiermee is het monument schade toegebracht.

Na diverse bezoeken ter plekke, en na intensief overleg tussen plantoelichter RCE en CRK, is er een aanpak vastgelegd. Er is voor gekozen om de uitgehakte voegen slechts sporadisch en op belangrijke plekken opnieuw aan te brengen. Het robuuste karakter van het fort blijft hiermee het best intact.

Postbrug Helders Kanaal

De restauratie van de Postbrug door de gemeente Den Helder is in 2016 afgerond. De brug is, inclusief landhoofden en verlichtingsornamenten, in oude luister hersteld.

Complex 42 en 43 van WSDH, geslaagde renovatie

In het vroege voorjaar heeft Woningstichting Den Helder een mooi plan neergelegd voor de renovatie van een vooroorlogs sociale woningbouwcomplex in de van Galen buurt. De karakteristieke woningen krijgen in de voorgevel hun oorspronkelijke kozijnen met roedeversdelingen weer terug. Metselwerkdetails, dakkapelletjes en topgevels worden eveneens in ere hersteld. Daarnaast worden de woningen energetisch op peil gebracht. Er is sprake van een geslaagd bouwplan. Wellicht is het de moeite waard om na afloop van de renovatie een benoeming tot Gemeentelijk Monument in overweging te nemen.

De CRK wijst het ter tafel gekomen plan echter resoluut van de hand. Op basis van massa, architectuur, gevelcompositie en kleurstelling voldoet het voorgelegde bouwplan niet aan

redelijke eisen van welstand. De aanvrager wordt gevraagd een aangepast plan voor te leggen.

Het feit dat de aanvrager hiermee "van het kastje naar de muur" wordt gestuurd is tekenend voor de slechte afstemming van de procedure voor de invulling van dit gebied. De CRK is van mening dat het voortraject zoals dat nu is doorlopen met West-8 geen formele basis heeft. Wanneer het beeldkwaliteitsplan formeel is vastgelegd heeft ook de CRK specifieke kwaliteitscriteria in de hand om de plannen in dit gebied te beoordelen. De commissie biedt de aanvrager overigens haar excuses aan voor de pijnlijke situatie die hiermee is ontstaan.

DEN HELDER

OVERMOOI

14 september 2016

In september vierde MOOI Noord Holland haar 100ste verjaardag. Ter ere van dit feit reisde een kaart van Noord Holland van 60 x 30 meter door de provincie. In Den Helder streek deze kaart neer in de Helderse Vallei. Samen met de gemeente den Helder waarbij met name de ondersteuning van Willem Stam en Frits op ten Berg zeer gewaardeerd werd, zijn er op die dag in september mooie discussies gevoerd met het brede maatschappelijke omveld in Den Helder. Inwoners, de Woningstichting Den Helder, ondernemers, de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en niet in de laatste plaats lokale architecten hebben aan deze mooie dag een bijdrage geleverd. Voor een drietal scholen werd eveneens een educatieve manifestatie op de kaart georganiseerd.

Mede door het mooie weer was deze dag een groot succes. MOOI Noord Holland is in Den Helder op een positieve manier "op de kaart gezet".

'Wat is mooi? Dat is een kwestie van smaak. Maar sommige gebouwen of plekken zijn zo lelijk... smaak heeft ook een ondergrens.'

Jacqueline van Dongen, ex wethouder Ruimtelijke Ordening

Hoofdstuk 6

Op weg naar de Omgevingswet

6.1 Wat is omgevingskwaliteit?

Welstand en ruimtelijke kwaliteit zijn voor de meesten onder ons bekend terrein: het gaat om de beeldkwaliteit van de bebouwing en de ruimtelijke kenmerken en waarden van erfgoed, landschap, stad of dorp, openbare ruimte en infrastructuur. Integrale omgevingskwaliteit is de grote uitdaging van de Omgevingswet. Maar wat is dat eigenlijk? In de Memorie van Toelichting wordt uitgelegd dat omgevingskwaliteit duidt op het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap. Het gaat daarbij zowel om de menselijke beleving van de fysieke verschijningsvormen als om de intrinsieke waarden die de maatschappij toekent aan de identiteit van gebieden en aan dier- en plantensoorten.' (MvT p. 63)

Synthese van cultuur en natuur

De wetgever gebruikt omgevingskwaliteit dus voor de synthese van cultuur en natuur. Het is interessant om nog even verder te kijken naar andere omschrijvingen. In 2014 stelde de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur dat omgevingskwaliteit grote gelijkenis vertoont met het begrip ruimtelijke kwaliteit maar dat het ruimer is omdat ook sociale componenten en aspecten als externe veiligheid en luchtkwaliteit deel uitmaken van de omgevingskwaliteit. Het College van Rijksadviseurs noemde in 2015 omgevingskwaliteit een samengaan van de zorg voor grote publieke nutsvoorzieningen en gebruiksregels daarvoor, van ruimtelijke kwaliteit en milieukwaliteit en van de balans tussen economische concurrentiekracht en leefbaarheid.

Breder dan ruimtelijke kwaliteit

In een essay in het jaarverslag 2015 van de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit beschrijft Flip ten Cate drie andere punten waarin het begrip omgevingskwaliteit verschilt van ruimtelijke kwaliteit: 1) de koppeling van een initiatief met

belangen die buiten het primaire doel van de initiatiefnemer liggen; 2) een actief streven naar betekenisvolle betrokkenheid van de omgeving; 3) het gaat altijd over de kwaliteit van de publieke ruimte, terwijl ruimtelijke kwaliteit ook verengd kan worden tot de kwaliteit van het object zelf. Paul Roncken, de kwaliteitsadviseur van de provincie Utrecht, sluit daar op zijn website op aan. "Het strenge begrip 'ruimte' wordt verruild voor de veel mildere betekenis van 'omgeving'. Een ruimte is iets dat uit (blijvende) wanden bestaat, omsloten is en begrensd. Een omgeving is juist bruisend en wordt bepaald door wat erin voorkomt: de natuur, de burens, de bus, het klimaat, de regenbui, de geschiedenis, de grieppepidemie."

Kans voor integrale benadering

We kunnen constateren dat de meningen nog verdeeld zijn maar dat de tendens duidelijk is: omgevingskwaliteit is nog meer dan ruimtelijke kwaliteit te zien als balans tussen gebruikswaarde, toekomstwaarde en belevingswaarde. Het zijn nog steeds de eeuwenoude begrippen van Vitruvius, waarbij hij nadrukkelijk zei dat het gaat om synthese van deze drie, waarbij niet het een het ander overheerst. Praten over de gewenste omgevingskwaliteit biedt een uitgelezen kans om doelstellingen uit verschillende sectoren samen te brengen. Dan kan een integrale benadering ontstaan: een duurzame stad is ook een gezonde stad; in een mooie omgeving zijn mensen gezonder; waterveiligheid kan bijdragen aan belevingswaarde; herontwikkeling van erfgoed is vaak de motor voor vernieuwd eigenaarschap. Enzovoorts.

6.2 Aanloop naar de Omgevingswet

De Omgevingswet wordt van kracht in 2019. In 2016 is er meer duidelijkheid gekomen over de inhoud van de wet en de vier bijbehorende algemene maatregelen van bestuur. Begin 2017 is ook de ontwerp-Invoeringswet gepubliceerd. Het Actieprogramma Aan de

slag met de Omgevingswet (www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl) geeft veel nuttige informatie en biedt gemeenten de mogelijkheid om (financiële) ondersteuning te vragen voor implementatieprojecten. In de gemeente Den Helder is in aanloop naar de omgevingswet een kwartiermaker aangesteld. Voor Huisduinen zijn de eerste gesprekken gestart om te komen tot een Omgevingsvisie.

De eerste stap op weg naar de Omgevingswet is praten over de gewenste omgevingskwaliteit. Dat biedt kansen voor een maatschappelijke dialoog op gebiedsniveau. Wat zijn de bestaande kwaliteiten, welke kwaliteiten willen we beschermen en waar is ruimte voor nieuwe kwaliteiten? Deze vragen moeten (op hoofdlijnen) worden beantwoord in de omgevingsvisie en vervolgens worden uitgewerkt het omgevingsplan. Gelukkig hoeft je niet vanaf nul te beginnen: meestal kan gebruik gemaakt worden van bestaande beleidsdocumenten.

6.3 Ondersteuning door MOOI Noord-Holland

MOOI Noord-Holland in het algemeen en de commissie in het bijzonder kan een bijdrage leveren aan de implementatie van de Omgevingswet in uw gemeente.

We werken op landelijk niveau actief met de collega-adviseurs en de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit aan Mooiwaarts (www.mooiwaarts.nl). In 2016 hebben we onder meer meegewerkt aan de lobby voor goede kwaliteitsinstrumenten bij de behandeling van de Omgevingswet in de Tweede en Eerste Kamer, de Mooiwaartscafé's en het project Omgevingsplan Op Kwaliteit (OOK).

Project OOK

In 2017 zullen we de eerste resultaten van OOK aanbieden aan uw gemeente: een denkmodel met tien principes voor een

omgevingsplan waarin de ruimtelijke kwaliteit goed is ingebed en waarmee een stap wordt gezet naar een integrale benadering van omgevingskwaliteit. We nodigen de gemeente uit om de komende jaren samen met ons dit denkmodel verder te ontwikkelen en te participeren in het project OOK.

Hoofdstuk 7 Diverse plannen

Waddenzeestraat, Hundertwasser

Het bouwplan aan de Waddenzeestraat heeft in 2016 tot heel wat discussie geleid. WSDH wil met de aanpak van deze wederopbouwportiekflats in de trend van Hundertwasser een duidelijk statement maken. Nieuw Den Helder heeft een extra "boost" nodig .

De CRK is van mening dat er hier veel te rigide op een niet voor deze plek passende beeldentaal wordt gestuurd, daar waar de oorspronkelijke karakteristiek van de bestaande panden alsmede de ruimtelijke en landschappelijke structuur van en visie over Nieuw Den Helder het belangrijkste ontwerpuitgangspunt zouden moeten zijn. CRK en Woningstichting zijn ook na een aantal discussies met de architect niet tot een gezamenlijk gedragen plan gekomen. De huidige status van de plannen is onbekend.

Kanonnenplein WSDH

Als een van laatste grote plannen voor de Beatrixstraat komt de nieuwe invulling van het "Kanonnenplein" ter sprake. In opdracht van WSDH wordt op deze belangrijke locatie op de kop van de Beatrixstraat een nieuw woongebouw ontwikkeld door Geurst en Schulze.

Het alzijdige gebouw krijgt een sterke ritmische baksteenarchitectuur. Het woongebouw met horecaplint vormt daarmee een plastische, met duurzame materialen vormgegeven verbinding tussen Willemsoord en binnenstad. De CRK is zeer te spreken over de voorliggende invulling.

Hoofdstuk 8

Conclusies en aanbevelingen

8.1 Samenbrengen van publieke en private belangen

De algemene zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit is een van de grote vernieuwingen van de Omgevingswet. Die zorgplicht beweegt zich dus tussen publiek en privaat belang. Om goede omgevingskwaliteit te bereiken moeten private en publieke ambities, wensen en belangen elkaar treffen. Dat moet je organiseren met een transparant proces waarin gezocht kan worden naar de beste kwaliteit. Een proces waarin maatschappelijke participatie kan plaatsvinden en waarin kwaliteitsgesprekken met deskundigen gevoerd kunnen worden, op basis van de wensen van de initiatiefnemer en de democratisch vastgestelde beoordelingskaders. Als onafhankelijk adviseur van uw gemeente zien wij dat samenbrengen van publieke en private belangen door middel van een constructieve dialoog, als onze belangrijkste opdracht. Het beste resultaat ontstaat als de commissie in staat wordt gesteld vanaf een vroeg moment mee te denken over de ruimtelijke kwaliteit, samen met de lokale ambtelijke specialisten op het terrein van landschap, stedenbouw en erfgoed.

8.2 Aanbevelingen

De ervaringen en inzichten die in 2016 zijn opgedaan, leiden tot de volgende aanbevelingen:

- Supervisie versterkt de ruimtelijke kwaliteit in Den Helder. Initiatiefnemers worden hierdoor in een vroeg stadium aangemoedigd om in te zetten op plankwaliteit. Supervisie en wettelijke plantoetsing moeten daarbij helder op elkaar afgestemd worden. Formeel en informeel overleg tussen supervisor en commissie is daartoe essentieel.
- Wederopbouw Monumenten vormen in Den Helder een belangrijke drager van de ruimtelijke kwaliteit. Redengevende omschrijvingen voor nieuw aan te wijzen Gemeentelijke Monumenten zijn geactualiseerd. Een reden te meer om over te gaan op aanwijzing van deze Monumenten.
- De nieuwe Omgevingswet komt steeds dichterbij en de meeste gemeenten zijn al op één of andere manier aan het warmdraaien. Vanuit MOOI Noord-Holland dragen we hieraan vanuit onze invalshoek en expertise graag bij met informatie en ondersteuning.
- Gebruik te maken van de kennis, ervaring en activiteiten van het Steunpunt Monumenten en Archeologie Noord-Holland.

8.3 Tot slot

Met dit kleurrijke jaarverslag hebben we duidelijk willen maken dat we met veel plezier voor de gemeente werken. De samenwerking met de ambtenaren en het College van B&W is opbouwend en open.

De gemeenteraad stelt het beleid vast op basis waarvan wij adviseren. Met dit jaarverslag geven we inzicht in de manier waarop we uw beleidskader gebruiken bij de advisering. We werken de komende jaren graag met u samen om ook onder de Omgevingswet een goed kwaliteitsbeleid te realiseren.

Graag nodigen we alle belangstellenden uit om in 2017 een vergadering bij te wonen.

Colofon

Auteur

Ir. Ron Baltussen commissielid CRK Den Helder,
Mariette Bruin, bureaucommissiecoördinator CRK Den Helder

Met bijdragen van

Ir. Ben Ewals, voorzitter CRK Den Helder
José van Campen, Woord en Plaats

Basisontwerp

Funcke Creatieve Partners

Uitwerking

Toprapport | Merijn Groenhart

MOOI Noord-Holland adviseurs omgevingskwaliteit
Alkmaar, juni 2017

MOOI NOORD-HOLLAND

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar

T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl